

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Часопис
Волинської єпархії
Київського Патріархату

За єдину Українську Помісну
Православну Церкву!

№ 11 (36) листопад 2007 р.

СЛУЖІМО ВСІ РАЗОМ

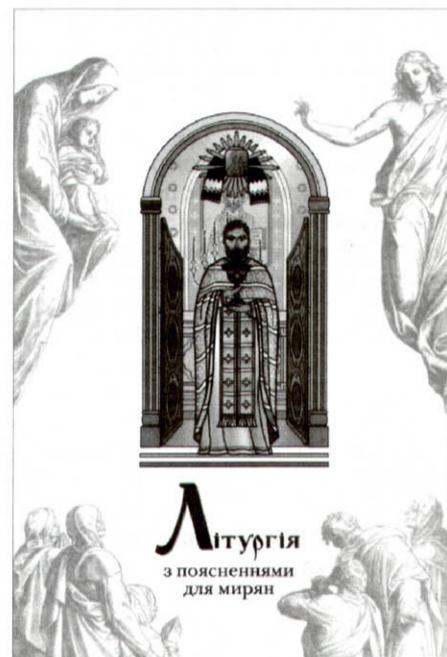
У видавничому відділі «Ключі» нашої єпархії вийшла «Літургія з поясненнями для мирян»

1654 року через Україну в Московію проїздив антіохійський Патріарх Макарій, а в його свиті був знаменитий церковний письменник Павло Халебський. Вони довго пробули в Московії, а повертались до Сирії знову ж таки через нашу Батьківщину. Згодом світ прочитав спогади Павла Халебського про цю подорож. Найбільше в Україні його вразило таке: «У країні козаків усі, навіть жінки, вміють читати й писати, знають церковні співи і порядок Богослужіння». А все тому, що завдяки старанням православних братств було відкрито школи мало не в кожному селі, братські друкарні забезпечували не тільки священнослужителів, а й мирян духовною літературою. Тож те, що так здивувало сирійського письменника, було зовсім звичайним для наших предків: люди стояли в храмах із книжками в руках, де містився текст відправ із коротенькими поясненнями.

Багато ж старань довелося докласти царській владі, щоби зробити народ неписьменним. Ще більше підлила масла в огонь радянська влада, особливо «подбавши» про грамотність церковну. Тож вірян із книжками в руках на Літургії можна побачити лише в тих українських краях, котрі в «єдину і неделимую» ввійшли у середині ХХ століття. А православні Волині й Наддніпрянщини поки що «відстоюють Обідню», мало що в ній розуміючи.

Завдання духовної просвіти рідною мовою взяв на себе Київський Патріархат. Але перекласти Службу Божу з мертвої церковнослов'янської на живу українську – то ще півділа. Адже ця Відправа досить довга, складна, містить чимало не просто цитат, а натяків на текст Біблії, фактів із церковної історії, урешті-решт на ній звучать і церковнослов'янізми, і слова з грецької та єврейської мов, і рідковживані українські. Тож скільки не ходи до церкви, хоч би й до тієї, де правиться живою мовою, багато що лишається незрозумілим. Що таке «осанна»? І що таке – «в вишніх»? А за що ми просимо Бога, коли священик виголошує: «За добре поліття ... Господеві помолимось»? Прикладів цих – безліч, і нерозуміння тексту Літургії призводить до таких ситуацій, що і сміх і гріх. Стоять люди, хрестяться, слухають хор і не відають, що саме слово «Літургія» означає – «служіння громадою» і що саме всі разом повинні ми служити цю Відправу, а не тільки священик і хористи.

Тож видавничий відділ «Ключі» з благословіння єпископа Луцького

і Волинського Михаїла вирішив виправити становище. Книжка на 63 сторінки, яку видали «Ключі», є першою сходинкою воцерковлення. Розгортаємо її: спершу – коротенький вступ, потім – текст Літургії з примітками й коментарями, історичними довідками (теж стисло, але ясно). Наприклад: «Осанна – у давньоєврейській мові – це радісний вигук на честь Бога, рівнозначний українському „Слава!“ Вишній – церковнослов'янське слово, що означає: „явлений згорі“, „Небо і все небесне“. Поліття – сприятливі погодні умови» тощо. Наведено й ті слова священнослужителів, яких миряни не чують, але вони важливі для розуміння того, що звучить у голосі. Позначені місяці, коли обов'язково треба перехреститися, коли можна сісти (тим, хто цього потребує), а коли треба стояти, коли належить слухати молитву священика, а коли потрібно молитися всім разом. Для цього слова священнослужителів набрано одним шрифтом, а мирян – іншим. Багато слів з наголосами; подано схему іконостасу.

Отож, придбавши цю книгу, Ви її можете, прочитавши вдома, взяти до церкви та стежити за ходом Літургії. І – Служба стане набагато зрозумілішою. Головне, що кожен мирянин тепер має бути не безмовним учасником Відправи, а брати в ній належну участь. Так ми, до речі, найкраще вшануємо й автора Літургії – святителя Йоана Золотоустого, 1600 років з часу кончини якого виповнюється нині.

Віктор ГРЕБЕНЮК

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

2 листопада – преподобномученика Ігнатія Нового

У XVIII – на початку XIX століття південні слов'яни все ще знемагали під багатовіковим турецьким ігом. Переважна більшість християн при цьому твердо трималася своєї віри, чого це їм не коштувало. Проте не один і не два зrekлися Християнства і перейшли в Іслам. Тож частина болгар і сербів (т.зв. боснійці) – мусульмани. За таких обставин відбувались події нашої оповіді.

У болгарському селищі Ускі-Загра в сім'ї православних Георгія і Марії був син Іван. Маючи прекрасні здібності, він спершу навчався у школі, потім у знаменитому Рильському монастирі, аж тут розпочалася війна між Туреччиною і Сербією. Турки запропонували Георгію вступити до їхнього війська, обіцяли високий чин. Але для цього слід було прийняти Магометанство. Георгій рішуче відмовився – і йому відрубали голову. Жінку ж його Марію і двох дочек турки всілякими погрозами таки змусили відректися Христа і прийняти мусульманську віру. Іван же, перевдягнувшись у чужу одіж, переховався в сусідньому домі. Переходячи з місця на місце, він познайомився з монахом Євфімієм, але той невдовзі теж одрікся Христа. Іван саме сокрушався з цієї новини, як у будинок зайшли турецькі вояки, щоб пограбувати його. Побачивши Івана, вони стали погрожувати йому, щоби він перейшов на Іслам. Злякавшись, нещасний пообіцяв їм, що стане мусульманином. Тоді солдати дали йому годі та знову заходилися грабувати дім, а Іван, вилучивши догідну хвильку, втік. Урешті-решт він добувся до Афонської гори

і став послушником у монастирі.

Минав час. Якось брат Йоан за якимось монастирським ділом був у місті Солуні. Там він побачив тіло мученика Давида, якого турки за невідступне сповідання християнської віри повисили. Невдовзі довідався він і про те, що його друг Євфімій, розкававшись у зраді Христа, повернувся у Християнство і за це прийняв мученицьку кончину від мусульман. Тож він згадав, як сам колись було сплохував і ледь-ледь не прийняв Іслам, тож загорівся бажанням спокутати свою слабкість мучеництвом во ім'я Ісуса. Проте і там, у Солуні, й після повернення на Святий Афон досвідчені ченці-наставники не благословляли його на цей учинок, хоч він багато разів і не один рік прохав їх про це. Нарешті, бачачи, як невисипуше вдосконалюється послушник у духовному зростанні, як невідступно прагне страсного вінця, його таки постригли в монахи з іменем Ігнатій і благословили на страждання.

Ігнатій відправився до Царгорода, чи потурецькому до Стамбула (Істанбула), і розшукав суд. Але тими днями з якоїсь причини в ісламістів суду не було. Виждавши той час, Ігнатій знову приходить у суд і каже: «Суддя! Я в отроцтві своєму, під принукою, злякавшись тортур, пообіцяв туркам, що злечуся Христом. Тепер же беру назад своє слово і свідчу перед вами, що Христос є істинний Бог, Друга Іпостась Триєдного Бога». Сказавши це, скинув із себе зелену по'язку (а був він зодягнений по-турецьки, зелений же колір у мусульман є символом їхньої віри).

Декілька днів турки вмовляли і погрожували Ігнатію, та він лишався непохитний. Тож добровільного мученика задушили і

труп повісили на дереві. Один же християнин купив його тіло у катів і мощи мученика Євфімія та привіз на Афон. Їх обох було поховано поруч. За «Афонським патериком» 1 травня (за ст. ст.) – день їх спільнного поминання, а 2 листопада (за н. ст.) православні возносять молитву: «Преподобномученику Ігнатію, моли Бога за нас!»

Віктор ГРЕБЕНЮК

21 листопада – Собор Архістратига Михаїла та інших Небесних Сил безплотних

Святе Письмо об'являє нам, що Господь Бог сотворив невидимий світ – Небо, а в ньому – багато ангелів. Щоб вони служили Йому, охороняли людей від усякого зла. Ангели – найдосконаліші створіння, які мають розум і вільну волю. Вони люблять людей і охороняють їх. Кожна людина має свого ангела-охоронця, який з Божої волі супроводжує її все життя.

Спершу ангели були добри та святі. Та згодом один з них, Денніця (сатана), повстав проти Господа, бо захотів бути таким, як Сам Бог. За його лихим прикладом пішло багато інших. Ті, хто залишився вірним Богу, на чолі з Архістратигом Михаїлом піднялися на боротьбу проти ангелів зла. Господь покарав злих духів за гріх бунту й непослуху вічною карою в пеклі.

Часто чуємо неначе два голоси, що промовляють до нашої душі. Один голос заохочує нас до добра, нагадує Божі Заповіді.

Другий нашітпє, щоб ми знехтували їх та намовляє до зла. Отож, борімось, не даваймо спокусити себе злому духові, просімо помочі в ангела-охоронця.

Через свою гордість ангел Денніця втратив Небо. Не будьмо гордими і ми. Нам здається, що ми не страждаемо на цю згубну пристраст. Але гордість пізнається через справи, як дерево за плодами. Не можемо стерпіти найменшої образи, докору, зауваження. Ми дуже легко гніваємося. А це означає, що ми смирені тільки на словах. Часто ображаємося, нарикаємо, обурюємося. Нам здається, що нас не розуміють і незаслужено принижують. Це говорить у нас гордіння. Ми любимо повчати, втручатися в чужі справи, вважаючи себе розумнішими за інших. Через гордість нікому не хочемо підкоритися, завжди свою думку вважаємо правильною. Отож, усі ми хворі на недугу гордості, яка може зірати в нас Небо.

Пам'ятаймо: все добре, що може бути в нас, – не наше, а Боже! І в день святого Архістратига Михаїла та інших безтілесних сил небесних звернімось до них за поміччю. Хай вони допоможуть нам не зійти зі світлої дороги, побороти власну гордіння. Хай випросята у Господа нам щирої віри і любові нелицемірної. Постійно молімося до них: «Усі небесні сили, святі ангели й архангели, моліть Бога за нас грішників».

Вадим СТОЛЯРЧУК, викованець
Волинської духовної семінарії

НОВИНИ

Архієрейські служіння

На початку жовтня єпископ Луцький і Волинський Михаїл та духовенство кафедрального собору Святої Трійці на прохання головного лікаря обласної клінічної лікарні Івана Сидора відправили подячний молебень з нагоди перебування на Волині німецьких кардіохірургів на чолі з професором Рейнером Кьорфером, які прибули для проведення кількох операцій на серці тяжкохворим українцям. Під час Богослужіння владика привітав німецьких лікарів, висловивши задоволення зустріччю, що «відбулася і в медицині, і в молитві». Він зазначив, що проблема збереження життя актуальна в усі часи, вона єднає різних, але насамперед віруючих, людей у різних країнах.

Упродовж місяця преосвящений відправляв Богослужіння у багатьох храмах єпархії. Зокрема, у с. Завідів Іванічівського деканату з нагоди 60-річчя місцевого храму Апостола Йоана Богослова, в однійменному храмі с. Уляники

Рожищенського деканату, де відзначили й престольне свято, і невеликий ювілей: десять років тому освячено цей храм. Тоді уньому митрополит Яків (Панчук) вісвятив на диякона Тимофія Зінкевича – теперішнього владики Михаїла. • В Одарах Луцького деканату, невеличкому селі на яких сто дворів, архієрей освятив храм Архістратига Михаїла. Місце на церкву тут було освячено 1999 року, тимчасове ж приміщення (у дитсадку) – 2000 року, і громада під керівництвом свого настоятеля священика Юрія Хлопецького відразу ж узялася за будівництво повноцінного храму, причім без меценатів, лише власними силами. • У Городкові єпископ Михаїл освятив бані храму Вознесіння Господнього та дзвіниці. На них було використано понад 130 тисяч гривень. Це – кошти парафіян та інших жертводавців. Найбільший внесок у цю справу зробили уродженці Городкова, нині лучани Володимир і Микола Юзви. Найбільшого ж хреста – за 2600 гривень – придбав для цього Божого дому колектив горохівського районного суду на чолі з його головою Галиною Адамчук, іншого – за 2500 гривень – купили підприємці Анжела Середа і Дарія Міндюк, хреста на дзвіницю за 1700 гривень – горохівчани Любов Матвеєва та Василь Ріполовський. Преосвящений гідно вшанував меценатів: орден Рівноапостольного князя Володимира III ступеня й орден Святителя Миколая Чудотворця було вручено Володимирові й Миколі Юзвам, а благословенні грамоти й решту нагород – іншим найбільшим жертводавцям (зокрема, голові правління ВАТ «Горохівський цукровий завод» Анатолієві Притулку).

Разом зі старшим капеланом єпархії протоієрем Олександром Безкоровайним єпископ Михаїл взяв участь в урочистій академії з нагоди 65-ї річниці утворення Української повстанської армії. • На свято Покрови Пресвятої Богородиці архієрей долучився до відправи Божественної Літургії в кафедральному Покровському соборі Рівного, з нагоди храмового празника, привітавши зі святом митрополита Рівненського і Острозького Євсевія, священослужителів і вірян сусідньої єпархії. • У другій половині жовтня владика з канцлером протоієреєм Миколою Цапом був учасником урочистих зборів з нагоди 15-річчя заснування луцького прикордонного загону Державної прикордонної служби, де з благословенням Патріарха

ЗВ'ЯЗОК ЧАСІВ

ВОСКРЕСЛЕ УТРЕТЕ

**Луцьке православне братство,
створене 1617 року, діє й нині**

Днями у нашій єпархії відзначили 390-річчя з часу створення Луцького Хрестовоздвиженського братства. Воно багато попрацювало на ниві Благочестя в минулі епохи, закривалося й відроджувалося знов. Сьогоднішнє Волинське крайове братство Святого апостола Андрія Первозваного продовжує давні традиції.

Створення Хрестовоздвиженського братства диктувалось об'єднавчими інтересами розшматованої України і відродження Православ'я, яке опинилось на межі знищення. Адже після Берестейської унії, зрадницького Андрушівського перемир'я між Росією і Польщею для української людності Православної Церкви Правобережжя, куди входила і Волинь, настали вкрай важкі часи. Польська влада разом з Католицькою Церквою взяли жорсткий і тривалий курс на ліквідацію православної віри, української мови. За таких умов утворення в Луцьку Хрестовоздвиженського братства, як і в інших містах, стало єдиною легальною формою спротиву. Загроза повного поневолення об'єднувала передових людей свого часу. Це були насамперед князівські, шляхетські роди, міщани, частково духовенство, селяни. Першими братчиками стали ігумен Чернчицького монастиря Герасим (Микулич), священик Димитрівської церкви Мойсей Соловицький, фундатори Братства князь Юрій Пузина, вікарій єпархії грек Олександр (Мозеллі) та інші.

Луцьке братство з самого початку розгорнуло активну роботу. Стрижнем його була українська шляхта, яка не ополячилася і мала певні кошти. Займалось воно гострими для Правобережжя проблемами: захистом Православ'я, будівництвом церков, культурно-освітньою, пам'яткохоронною роботою, благодійністю. Діяли братська школа, друкарня, притулок для бідних, бібліотека. Була споруджена велика братська церква Чесного Хреста з криптою (підвалом для поховань), яка в зміненому вигляді частково збереглась дотепер. На той час Братство було досить потужною силою з солідними фінансовими можливостями.

Така активність Братства не на жарт створюила католицьке духовенство і польську владу. До влади, короля пішли скарги і доноси. Особливо дратувало, що братчики будують свою церкву, шпиталь, розповсюджують літературу. До наших часів дійшов документ – лист візантійського від 6 серпня 1620 року про те, що міщани всупереч забороні старости будують церкву «нової секти», тобто братську. Однак старший бургомістр Самуїл Султан, активний братчик, відповів: «... Коли вільно жидам, туркам, татарам та іншого народу людям вірити як їм хочеться й Службу Божу свою відправляти, то тим більше будівництво церкви важко кому буде заборонити».

Неподіноками були й силові методи вирішення суперечок. Зафіковано крива-

Братство Луцьке Крестъ Христовъ за гербъ маеть

ві сутички римо-католиків, уніатів, юдеїв із братчиками. 24 травня 1634 року учнями єзуїтського колегіуму було вчинено жорсткий напад. Близько ста осіб, озброєні шаблями, рушницями, палицями, камінням, увірвалися на територію братської церкви. Почалося справжнє побоїще. Одні залізли на дзвіницю і почали її ламати, інші увірвалися в храм і почали все руйнувати, ще одна група єзуїтів — у школу, шпиталь, де били, калічили учнів і монахів. Камінням побили настоятеля монастиря Ісаакія, вчителів Босинському відрубали пальці на правій руці. Багатьом пробили голови,

вибили зуби, очі. Оскаженілі натовп єзуїтів хапав на вулиці перехожих, знущався з них, було вбито священика.

І надалі не давав спокою єзуїтам цей могоутній осередок духовності українського православного люду. 1644 року в ніч, напередодні Пасхи, вони таємно запізли на дзвіницю братського храму, відрізали било великого дзвону і скинули у ріку. Вони стріляли у людей, що йшли до церкви. Це була чергова провокація, підтримана владою, проти православних жителів Луцька.

Проте наперекір усім лихам дім Божий існував. Про його значимість, велич і святість свідчать історичні факти.

У Хрестовоздвиженському храмі зберігалася ліва рука великомучениці Варвари. У XVIII ст., за часів луцького православного єпископа Гедеона Четвертинського, юдеї обікрали церкву. Серед іншого взяли і святу руку, що лежала в срібному кивотці, та кинули її у палаючу піч. Рука залишилась непухлистою. Оскаженілі крадії били її важкими молотами, знову кидали у піч. Але благодійні лучани, пересіяви попіл, знайшли малі частинки цих мощей.

Добре розуміючи роль Братства у відновленні Православ'я, єрусалимський Патріарх Феофан дав йому грамоту на будівництво церкви і права ставропігії (підлеглість не місцевій духовній владі, а безпосередньо Первієрархові), а константинопольський Патріарх Тимофій надіслав послання.

Напрямі й зміст діяльності Братства значним чином залежали від стосунків між двома державами – Польщею та Росією. У часи насадження унії головним завданням було захист і зміцнення Православ'я. Після відродження Братства 1871 року відпала ця нагальна потреба. Тож воно почало активніше займатися відбудовою, оздобленням занепалих храмів (кафедральний собор Святої Трійці, церква Покрови Пресвятої Богородиці, каплиця Іверської ікони Божої Матері тощо), пам'яткохоронною, культурно-освітніцькою діяльністю.

Успішна робота Братства значною мірою зумовлювалася тим, що багато його членів займали високі державні, виборні, духовні посади чи володіли значними фінансовими, майновими статками, що суттєво впливало на вирішення багатьох питань. Досить згадати, що свого часу Братство очолював генерал-лейтенант Всеvolod Panotin, а членами його були генерал-губернатори Волині, генерали, графи, судді, прокурори, полковники. Цей період до Першої світової війни позначений найвищою, найактивнішою діяльністю Братства часів його першого відродження.

Удруге Братство відновило діяльність у міжвоєнний час. Воно зареєструвало статут, розгорнуло деяку роботу. Однак перебувало під пильним наглядом влади і польських спецслужб. Однак цей період слабо висвітлений і чекає дослідника.

Про діяльність Братства в часи тотального більшовицького атеїзму говорити не доводиться. Однак думка відродити Братство, його традиції не покидала волинян. Вони пов'язували цей рух із відродженням справжньої Української Православної Церкви, яку поглинула Московська. Тож 23 вересня 1990 року в обласному театрі ляльок відбулась установча конференція, на яку з'їхалось більше ста делегатів з усіх районів Волині. Вона проголосила відродження Луцького Хрестовоздвиженського братства, створивши Волинське крайове братство Святого апостола Андрія Первозваного. Зміна у назві мотивувалася розширенням (Закінчення на 4 стор.)

Філарета нагородив орденом Святого Миколая Чудотворця полковника Володимира Бондаря – теперішнього командира загону – та генерал-лейтенанта Аркадія Яворського, який був першим командиром цього підрозділу. • Також єпископ брав участь у заходах, присвячених 12-ї річниці інtronізації Патріарха Філарета.

Діяльність консисторії

На Покрову Пресвятої Богородиці, що віддавна була празником українських збройних формувань, на Київському майдані Луцька, перед будинком облдержадміністрації, відбулась посвята в ліцеїстів першокурсників Волинського ліцею з посиленою військовою підготовкою. У присутності керівників області й міста, представників громадськості старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний благословив молодь, окропивши її свяченою водою. Церемонія продовжилася в кафедральному соборі Святої Трійці. Тут присягу кожен ліцеїст складав окремо. До цього храму прибули й члени громадської організації «Волинське козацтво». Вони взяли участь у Службі Божій і виконали обряди, належні для цього товариства аматорів історичної атрибутики. В обряді духовній частині їм допомогли ви-

конуючий обов'язки декана собору протоієрей Микола Нецкар і о. Олександр Безкоровайний.

* * *

У Луцьку пройшла XIV міжнародна наукова конференція «Волинська ікона: дослідження та реставрація». Прес-секретар єпархії протоієрей Віталій Собко взяв участь у її відкритті та пленарному засіданні. Конференція проходить щороку й завжди її проведенню сприяє єпископ Михаїл. Також науковці побувають в Камені-Каширському. Вони оглядали місцеві храми, їхні святині, а насамкінці відвідали церкву Святителя Миколая Чудотворця, де слухали духовні піснеспіви у виконанні камерного хору районного будинку культури «Колорит» (керівник Тетяна Смолярчук), – повідомив єпархіальний прес-службі декан протоієрей Володимир Мицько.

У Маневичському деканаті

В урочищі Білі Береги поблизу Колок з ініціативи організації «Національний альянс» уп'яте проходив Всеукраїнський вишкільно-патріотичний табір «Повстанець-2007». Таким чином учасники вшанували вояків УПА, від створення якої минуло 65 років, і Колківську Республіку, яку повстанці, незважаючи на оточення німців, утримували 8 місяців. Участь у таборі взяли близько 200 молодих людей з різних областей України. Головне його гасло – «Бог і Україна – понад усе». Тому все розпочиналося з молитви, яку відправляв маневичський декан священик Андрій Закідальський. Він освятив установлені з цієї нагоди хрест, державний прапор і стяг УПА.

В Іваничівському деканаті

У селі Завідів Іваничівського деканату у приватній оселі оновився образ Пресвятої Богородиці. Цій іконі більше сотні років, і від давнини вона стала темною. Нещодавно її власниця побачила, що образ почав виблискувати, як новий. Декан протоієрей Ярослав Мельничук і місцеве духовенство відслужили акафіст перед іконою та просили господиню, щоб дозволила (Закінчення на 4 стор.)

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА**«КОГО УБОЮСЯ?»****Якщо християнин живе побожно, – життєві ризики набагато послаблюються****Запитання**

Людей підстерігають небезпеки: будь-кого можуть пограбувати, принизити, навіть убити... Що ж є обороною для православних?

Відповідає**священик Андрій Ротченков**

Наш головний захист – Господь Бог. Щоб бути під Його захистом, піклуванням, мати від Нього допомогу, потрібно жити духовним життям. Це означає молитися вранці й увечері, щонеділі й у свята відвідувати храм, читати духовні книги, сповідатися і причащатися. Якщо християнин так живе – він з Богом, а тому перебуває під Його особливою опікою. Звісно, що Господь опі-

кується всіма людьми. Але якщо людина відходить від Бога, від літургійного життя, якщо лише за назвою є православною, то вона втрачає Боже благословення. Адже Господь, оберігаючи нашу свободу вибору, не примушує служити Собі й отримувати Його піклування.

Треба надіятися на Бога, без волі Якого, як запевняє Євангеліє, і волосина не впаде з нашої голови, але й остерігатися небезпек, не спокушати Господа своєю нерозсудливістю.

Для підсилення нашої віри Господь Бог дав нам матеріальні святині – натільний хрест, який не треба знімати за жодних життєвих обставин; також свячену воду, артос чи просфору.

Ще прикликаємо Божу охорону молитвою при виході з дому. Святитель Ігнатій Брянчанінов радить читати молитву: «Відрікаєшся від тебе, сатано, гордині твоєї і служіння тобі, і з'єднуєшся з Тобою, Христе, в ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Амінь». Перед дверима добре накласти на себе хресне знамення; перехрестити дітей, які йдуть на вулицю самі.

Якщо опинились у небезпечній ситуації, треба молитись: «Отче наш», «Богородице Діво», «Господи Ісусе Христе, Сину Божому, помилуй мене грішного» багато разів. Користуватися молитвою добре й тоді, коли на наших очах загрожують іншій людині, а сил і мужності кинутись йй на допомогу не вистачає.

Сильною є молитва до святих, які прославились військовою майстерністю: Юрію Переможцю, Феодорові Стратилату, Дмитрю Сопунському, Олександрові Невському, Дмитрю Донському. Не забудьмо про Архістратаха Михаїла й нашого ангела-охоронця. Усі вони мають від Бога особливу владу подавати слабким силу для подолання ворогів.

Помешкання християнина неодмінно повинно бути освячене. Благодать і ангел-охоронець, який при цьому дається оселі, бере же наше житло від усікого зла.

Жодні засоби не допоможуть, якщо ми будемо жити гріховним життям, забуваючи про Бога. Часто Господь допускає небезпеки для врозумлення грішників.

Бажаєте одержати відповідь православного богослова на Ваші запитання? Надсилайте їх до редакції на адресу: 43025 Луцьк, Градний узвіз, 1 або телефонуйте – (0332) 72-21-82.

СВЯТИНИ ВОЛИНИ**У ЄПАРХІЇ – ЩЕ ОДИН СОБОР**

13 жовтня єпископ Луцький і Волинський Михаїл надав церкві Покрови Пресвятої Богородиці в Ківерцах статус собору. Урочистість відбулася під час Божественної Літургії у цьому храмі, яку відправили також з нагоди престольного свята і дня ангела архієрея. Цього року парафія відзначає 10-річчя освячення своєї святині.

Слово «собор» має багато значень. Зокрема, такі: головний храм міста, монастиря чи регіону (району); храм, у якому здійснюється соборне Богослужіння, тобто постійно правлять кілька священиків; головний осередок молитовних зібрань православних християн у місті чи районі. У штаті ківерецької Покровської церкви – чотири священнослужителі, вона стала духовним центром і міста, і всієї Ківереччини, де налічується 22 парафії Київського Патріархату. Це дало підставу архієреєві піднести статус цього храму зі звичайного, парафіяльного до соборного. У нашій єпархії діють й інші собори: Троїцький кафедральний – у Луцьку, Благовіщенський і Димитрівський – у Ковелі, Різдва Христового – у Володимири.

За святковим Богослужінням із преосвященим співслужили: канцлер протоієрей Микола Цап, обласний і луцький міський декан протоієрей Іван Семенюк, ректор Волинської духовної семінарії протоієрей Іван Нідзельський, ківерецький декан і настоятель парафії протоієрей Олег Ткачусь, декани, настоятелі волинських монастирів та інші священнослужителі.

У проповіді владика, звертаючись до ківерчан, зазначив: «Читаємо в Біблії, що якби в старозавітних містах Содом і Гомора було хоча б по десять праведників, то Господь задля них пощадав би всіх мешканців, та не знайшлось й десяти. Бог довготерпить і щодо цілого світу, змілостивляючись від молитов праведників. Хочу сподіватися, що

у вашому місті й цьому храмі є не один десяток праведних віруючих, які молять Творця і за своє місто, і за весь світ, інші ж імена знає Всевишній».

Того дня єпископ Михаїл з благословення Патріарха Філарета відзначив осіб, які чимало попрацювали на ниві Божій. Зокрема, отця Олега Ткачуся і мирянини Богдана Колісника нагороджено орденом Великомученика Юрія Переможця, мирян Зиновія Колісника – орденом Архістратаха Михаїла, Ірину Данилову – орденом Великомучениці Варвари, Віктора Чорнуху й Ігоря Ярмольського – орденом Святителя Миколая.

**Віктор ГРЕБЕНЮК. Світлини
прот. Віталія СОБКА, Водимира МОЛЯВЧИКА**

ЦЕРКВА І НАУКА**ПЕРШІ МИКОЛАЇВСЬКІ ЧИТАННЯ**

У жидичинському Свято-Миколаївському чоловічому монастирі пройшла наукова конференція «Миколаївські читання», присвячена святому чудотворцеві Миколаю Мирлікійському та луцькому князеві преподобному Миколі-Святоші.

Обividva духовних діячі мали вплив на розвиток Волинського краю. Перший – святитель Миколай Чудотворець – відомий луцьчанам як заступник їхнього міста під час облоги татарським ханом Куренемою у 1257 р. Як свідчить Галицько-Волинський літопис, звернення з молитвою до святого не дало ворогам зламати опір оборонців. Відтоді Миколай Мирлікійський став покровителем Луцька. На його честь було збудовано церкву (не збереглася до наших днів); зображення святого з'явилось на гербі та печатці міста. Відродження вшанування св. Миколая на Волині відбулося у незалежній Україні. Після узаконення нового герба обласного центру із зображенням постаті святого 1999 р. була освячена церква св. Миколая, у 2000 р. відкрито пам'ятний знак, а 2002-го з'явилось

полотно «Святий Миколай – покровитель Луцька» Володимира Жупанюка.

Друга особистість – Святослов (Святоша) Давидович – був луцьким князем у 1099–1100 рр. Через сім літ він прийняв монаший постриг з іменем Микола. На думку деяких дослідників з іменем Миколи-Святоші можна пов'язати якщо не заснування, то благоустрій жидичинського монастиря.

На конференції науковці з різних галузей знань – філологи, історики, краєзнавці, архітектори, мистецтвознавці – виголосили доповіді та провели дискусію з таких питань: князь Луцький Святослов Давидович – Микола-Святоша (Іраїда Майданець, Жидичин) та його наукова біографія (Ігор Мицько, Львів); історія жидичинського монастиря до середини XVI ст. (Сергій Горін, Київ) і на початку XIX ст. (Олена Бірюліна, Луцьк); архітектурний план сучасного Жидичина (Богдан Колосок, Київ); ім'я святого – Миколай чи Микола? (Зінаїда Пахолок, Луцьк); ікони св. Миколая у Національному музеї Львова (Марія Гелитович, Львів); образ св. Ми-

колая в українському мистецтві XI–XIV ст. (Володимир Жишкович, Львів) та в українській іконі на склі (Оксана Шпак, Львів).

Приємно відзначити, що на семінарі були мешканці Жидичина на чолі з сільським головою Олегом Данкевичем, учителем та учнім місцевої школи із заступником директора з виховної роботи Світланою Слободянюк, а лучани приїхали разом з Андрієм Когутом, головою молодіжного братства Миколи-Святоші.

Конференція відбулася завдяки старанням голови обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії і культури Галини Марчук та ігумена жидичинського Свято-Миколаївського монастиря о. Марка (Левківа). Вони об'єднали навколо себе людей, небайдужих до духовної спадщини, і, намагаючись відродити жидичинську обитель, вірять у можливість зацікавити краєзнавчою тематикою не тільки наукові кола, але й широкі верстви населення.

Співпраця жидичинського монастиря з ученими набуває сталості. Нещодавно видано науковий збірник «Історія і сучасність Волині. Жидичин крізь віки», у якому вміщено статтю ігумена Марка «Жидичинський Свято-Миколаївський чоловічий монастир у відродженні духовних цінностей українського чернецтва».

**Зінаїда ПАХОЛОК
Світлина Руслана ТЕЛІГСЬКОГО**

Стежинка до храму

ОПОВІДАННЯ

Списав задачу

Павлик прийшов до школи дуже стурбований. Удома він довго сидів над задачею і ніяк не міг розв'язати її. І прийшов до школи, щоб у когось списати її.

Прийшла Зіна. Вона добре вміла розв'язувати задачі. Павлик запитав у неї:

— Зіно, на скільки питань задача?
— На три, — відповіла Зіна. — А хіба ти не розв'язав?
— Не вийшла. Дай, Зіно, списати...
— Ой, Павлику, чому ж ти сам не хочеш працювати? — незадоволено запитала Зіна, але зошит усе-таки дала.

ПОВЧАННЯ

Перед своєю смертю Авраам усе майно, яке зібрав за життя, передав синові Ісааку. Ісаак успадкував від Авраама не лише земне багатство. Найбільшим скарбом, який він одержав у спадок, були Авраамові чесноти: віра, смирення, слухняність Богові, вміння молитися. Ісаак, так само, як Авраам, словом і ділом поширював віру в Єдиного Бога. Він був людиною, вірною Богові.

В Ісаака та Ревеки 12 років не було дітей. Бог випробував їх, як і Авраама. І ось нарешті Ревека народила двох синів-близнюків: спершу з'явився Ісав, а потім Яків. Хоча вони родилися майже одночасно, та все-таки Ісава вважали старшим.

Брати дуже відрізнялися один від одного. Коли вони підростили, Ісав захопився полюванням. Він був завзятим мисливцем. Тому батько його любив більше. Яків — навпаки, більше сидів у домі, був людиною спокійною і лагідною, тому він був миліший для матері.

Одного разу Ісав повернувся з полювання дуже втомлений і голодний. Його брат Яків у цей час готував їжу. Ісав звернувся до

ЯКІ ВЧИНКИ ХОРОШІ?

Павлик почав списувати. Списав одну дію, другу, перейшов до третьої.

У третьій дії він помітив у Зіни помилку. Там, де треба було написати 23, — вона написала 32. У своєму зошиті Павлик написав правильно, а Зіні не сказав, що у неї помилка.

Учителька зібрала зошити на перевірку.
— У Павлика — одинадцять, — сказала вчителька. — Молодець, Павлику, добре попрацював над задачею. А в тебе, Зіно, — вісім. Помилку допустила.

Зіна зблідла. Вона подивилася на Павлика. Той почервонів і схилив голову над партою...

Терпеливий павучок

Восьмирічна Тетянка любила допомагати мамі: то поливала квіти, то ходила в магазин, то бралася в'язати і шити. Але на кропітку роботу в неї не завжди вистачало терпіння.

Якось вона сиділа в саду й шила своїй ляльці Каті плаття, та раптом вколо палець і з досади закинула шиття.

Після обіду вона спробувала продовжити своє заняття, але стітки виходили нерівними, нитки рвались і заплуталися так, що потрібне було велике терпіння, аби роз-

плутати їх. А його в Тетянки не було. На очі дівчинки навернулися слози, вона злилася і на ляльку, і на голку, і на плаття. Закинула його далеко в траву. Сердилася навіть на яблуньку, біля якої сиділа.

Коли слози почали висихати, помітила на деревці павутинку — її старанно плів маленький павучок. У той час як Таня захоплено спостерігала за роботою павучка, подув вітер — і від павутинки залишились самі шматочки. Наляканій павучок втік на одну з гілок і, зіщупливши, сидів там доти, доки вітер узух. А потім розпрямив лапки, повернувся на попереднє місце й знову почав тягти свою срібну нитку. Його руки були швидкими та вправними, і перед очима дівчинки почав вимальовуватись дивний візерунок. Майстра нітрохи не засмучувало те, що сталося з його першою спробою.

Тетянка задумалася над побаченим, розшукала закинуте шиття і взялася до роботи. Через деякий час, коли павучок довгими ніжками задоволено погладжував свій візерунок, плаття для ляльки теж було готове.

ІСАВ ТА ЯКІВ

Якова: «Дай мені їсти, нагодуй мене отим червоним!» Яків варив юшку із сочевиці (це щось подібне до горохового супу). Той сказав: «Я нагодую тебе, але з однією умовою: ти повинен віддати мені своє первородство».

Первородство — це право старшого сина стати після смерті батька главою сім'ї, успадкувати більшу частину маєтку. Але в ті давні часи глава сім'ї розпоряджався не лише грошима родини, він був священиком — приносив Богу жертви, був духовним керівником. Саме це служіння і хотів отримати Яків.

Ісав сказав: «Я вмираю з голоду! Навіщо мені це служіння? Навіщо мені це первородство?» Він проявив нетерпляче і віддав своє служіння братові Якову.

Ми знаємо, що для того, аби здобути щось цінне, потрібна терпеливість. Нетерпляче проявилася Сарра, коли чекала обіцяного Богом сина. Ісав також не був терплячим, він

Кожна людина по-своєму служить Богові. Ваше служіння — ходити до церкви, відвідувати недільну школу, бути слухняними своїм батькам і вчителям, читати «Дитячу Біблію», не забувати молитися... За це Бог робить вас щасливими. Але не одразу. Спочатку Він випробовує і загартовує вашу вірність і віру.

Деякі діти, подібно до Ісава, легко зрікаються свого служіння. Вони міняють його на перегляд поганих телепередач, жорстокі комп'ютерні ігри, різні пусті розваги. Хороші розваги, добре телепередачі теж потрібні дітям, але в першу чергу нам потрібно служити Богові, здобувати знання, відвідувати бібліотеку, робити ранкову зарядку... А потім беремося до того, що приемне: телевізор, ігри, солодощі...

ДОБЕРИ СЛОВА

П	П	Л	О	Г	Ф	Р
Й	Е	М	П	Т	К	В
І	Р	Н	Р	Е	Н	И
И	В	С	С	Р	Р	П
З	О	В	Т	П	А	Р
Ж	Р	Я	У	Е	Л	О
Є	О	Щ	Ф	Л	Ь	Б
Е	Д	Е	Х	И	А	У
Д	С	Н	Ц	В	В	В
Г	Т	И	Ч	І	Б	А
В	В	К	Ш	С	Б	Н
Б	О	О	Щ	Т	Г	Н
А	К	М	Ю	Ь	П	Я

Прочитай уважно повчання і перевір себе: закресли слова зверху-вниз і встав їх у речення, в яких вони пропущені.

1. Право старшого сина стати главою сім'ї називалося

2. Первородний син не тільки керував майном, але також був

3. Для того, щоб здобути щось цінне у житті, потрібна

4. Людині, яка вірна Богові, Він посилає

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

Цеглина до цеглини

Село Березовичі розкинулося неподалік траси Луцьк–Володимир. Розбудовувати його почали за радянських часів, п'ятдесят років тому як зразково-показове, де умови праці селян, їх побут повинні б наблизитися до міських. На зовсім необжитому місці спорудили розкішний будинок культури, школу, готель, адміністративні та житлові будинки. Не вистачало одного – храму Божого.

Із приводу спорудження церкви селяни зійшлися на зібрання, де перед ними виступив молодий священик Микола Баган. Він переконав присутніх у їх силах звести в селі церкву. Спочатку відкрили храм у пристосованому приміщенні. Перше Богослужіння відбулося на свято Введення Діви Марії в Храм Господній. Так вирішили назвати й майбутню церкву.

Село починає змінюватися. Щонеділі, у святкові дні на заклик церковного дзвона поспішають люди, щоб відкрити й очистити перед Богом свою душу. Викладач семінарії зі Львова, побувавши на відправі в пристосованому приміщенні, сказав: «На Богослужінні у вашій тимчасовій церковці я відчув більше святості, ніж часом це буває у величних храмах. Ви маєте хорошого священика».

А тим часом іде робота щодо спорудження храму: виготовлено документацію, зведено фундамент, заготовлено будматеріали, постійно збираються кошти. Кожен житель села намагається допомогти своєю працею або ж матеріально. Ми придбали майже все начиння, необхідне для служб, яке буде використовуватися і побудованому храмі. Випускники школи дарують ікони для церкви, і це стає традицією.

Бажаєте, щоб Вашого листа опублікували у «Волинських єпархіальних відомостях»? Якщо у Вас є коментарі з приводу статей або думки, якими Ви прагнете поділитися з читачами, – надсилайте їх до редакції (Градний узвіз, 1, Луцьк, 43025). Будь ласка, зазначайте Ваше ім'я, прізвище, місце мешкання, а також телефон. Листи можуть редагуватися, скорочуватися.

ВІТАННЯ

Храмові свята

церкві Казанської ікони Божої Матері, Великомученика Димитрія Солунського, Мучениці Параскеви-П'ятниці, Безсрібників і чудотворців Косми й Даміана, Архістратига Михаїла, Святителя Йоана Золотоустого.

Нагороди

protoієрея Тараса Манелюка, цуманського декана, 13 жовтня нагороджено хрестом із прикрасами;

ієромонаха Марка (Левківа), намісника монастиря Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького району, 13 жовтня піднесено до сану ігумена;

ієромонаха Святополка (Канюку), намісника Замкового монастиря Різдва Христового в Луцьку, 13 жовтня піднесено до сану ігумена;

монахиню Марію (Ігнатенко), намісницю монастиря Різдва Христового у Володимири, 13 жовтня піднесено до сану ігумені;

ієродиякона Якова (Мільяна), насельника Замкового монастиря Різдва Христового в Луцьку, 13 жовтня нагороджено подвійним орарем;

protoієрея Володимира Черенюка, настоятеля пафії Святителя Василія Великого в с. Хорлупи Ківерцівського деканату, 19 жовтня нагороджено орденом Рівно-апостольного князя Володимира III ступеня.

Ювілеї

священику Валерієві Братуню, настоятелеві пафії Преподобного Серафима

Саровського в с. Лемешів Городівського дек., 10 листопада – 25 років;

священику Віталієві Савіну, настоятелеві пафії Великомученика Димитрія Солунського в с. Древині Іваничівського дек., 16 листопада – 25 років;

священику Михайліві Стрільчуку, настоятелеві пафії Успіння Пресвятої Богородиці в с. Буркачі Городівського дек., 26 листопада – 30 років;

священику Борисові Григлевичу, настоятелеві пафії Преображення Господнього в Луцьку, 30 листопада – 10 років священичого служіння.

Вітаємо парафіян із храмовими свята, а священнослужителів – із вагомими життєвими подіями!

ПОДЯКА

На хвилях Світязя славили Господа

Цього літа вперше у мальовничому куточку Волині, прекрасному творінні Господньому – озері Світязь поблизу села Пульм Шацького деканату із благословіння єпископа Луцького і Волинського Михаїла діяв православний табір відпочинку. Кожен заїзд

тривав тиждень. З 25 червня до 20 серпня таборяні проживали в наметах, харчувалися з польової кухні, купалися в озері, брали участь у веселих конкурсах, спортивних іграх. Але в той же час не забували про Бога: служилися молебні, проводилися християнські читання.

Доїзд учасників табору було покладено

на отців деканів. Особливу відчіність за допомогу в організації ієрей Ігор Кузьмич, колишній шацький декан, духівник табору, висловлював protoієреям Юрію Пилипцеві, володимирському деканові, Олегу Ткачусеві, ківерцівському деканові, та паніматці Світлані Ткачусь, ієреєві Андрію Закидальському, маневицькому деканові, а

також сільському голові с. Пульмо Федорові Панасовичу й голові Шацької райдержадміністрації Леонідові Кислюку.

Нехай же Дух Святий допомагає всім, хто причетний до організації й проведення християнського табору відпочинку, в усякому благому діянні та спонукає до подальших учинків на славу Божу!

ОГОЛОШЕННЯ

30 листопада – 1 грудня – паломництво до святинь Києва: **Печерська лавра** – **Введенський монастир – Видубицький монастир – Іонівський монастир – Михайлівський Золотоверхий монастир – Володимирський собор (Патріарша Служба)**. Зголосуватись до 29 листопада. Війзд 30 листопада о 23.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – 1 грудня о 23.30. Вартість поїздки 120 грн.

Докладніша інформація та реєстрація – за тел. (0332) 5-42-50.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її біжнім або в бібліотеку

Свідоцтво про державну реєстрацію:

ВЛ №219 від 03.08.2004 р.

Віддруковано в МП «Зоря»

м. Луцьк, просп. Волі, 2, тел.: 8 (0332) 4-60-38

Наклад 7000 пр. Ціна за домовленістю.

Зам. № 130 від 26.11.2007 р.

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Часопис Волинської єпархії Київського Патріархату

Передплатний індекс: 91241

Засновник і видавець –

Управління Волинської єпархії Української Православної Церкви Київського Патріархату.

www.pravoslavja.lutsk.ua

Адреса редакції: 43025, м. Луцьк,

Градний узвіз, 1. Тел./факс: (0332) 72-21-82

pres-sluzhba@ukr.net

Головний редактор Андрій ГНАТЮК

Редакційна колегія:

prot. Віталій СОБКО (заст. головного редактора), свящ. Андрій РОТЧЕНКОВ (редактор дитячої сторінки), Ірина ДАЦЮК (художній редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор), Віктор НУМЕРЖИЦЬКИЙ (верстка, ТзОВ «ІНІЦІАЛ»), Галина МЕЛЬНИК (набір).

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове. Редакція не завжди поділяє позиції авторів публікацій, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редактувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.

ОФІЦІЙНО

Священика Ігоря Кузьмича звільнено від обов'язків шацького декана та настоятеля пафії Архістратига Михаїла в Шацьку (указ № 98 від 5 жовтня 2007 р.) і призначено священиком собору Благовіщення Пресвятої Богородиці в Ковелі (указ № 99 від 5 жовтня 2007 р.).

Священика Юрія Пушкаря призначено настоятелем пафії Архістратига Михаїла в Шацьку (указ № 100 від 5 жовтня 2007 р.).

Монахиню Наталію (Кудрянську) звільнено в посаді псаломниці собору Різдва Христового у Володимири й переведено з цього монастиря до монастиря Святителя Василія Великого в Луцьку (указ № 101 від 5 жовтня 2007 р.).

Монахиню Галину (Стець) призначено псаломницею собору Різдва Христового у Володимири (указ № 101 від 5 жовтня 2007 р.).

Указом № 104 від 11 жовтня 2007 р. **храмові Покрови Пресвятої Богородиці в Ківерцях** надано статус собору.

Священика Олега Походзея звільнено від обов'язків капелана Луцької міської клінічної лікарні та настоятеля її каплиці Воскресіння Христового (указ № 105 від 17 жовтня 2007 р.) й призначено священиком пафії Різдва Пресвятої Богородиці в Рожиці (указ № 106 від 17 жовтня 2007 р.).

Священика Романа Мойсея призначено капеланом Луцької міської клінічної лікарні та настоятелем її каплиці Воскресіння Христового (указ № 107 від 17 жовтня 2007 р.).

Ієродиякона Якова (Мільяна) призначено скарбником Замкового монастиря Різдва Христового в Луцьку (указ № 113 від 29 жовтня 2007 р.).